

۱۴۱۷۷۹

(Türk Dilbilgisi ve Kuralları)

Yazar. Dr. Mirjamal JALALI

Zanjan Üniversitesi Öğretim Üyesi

دستور زبان ترکی استانبولی

مولف: دکتر میر جمال جلالی زنوز

عضو هیات علمی دانشگاه زنجان

نشر دانشیار

انتشارات دانشیار

دستور زبان ترکی استانبولی

مؤلف: دکتر میرجمال جلالی زنوز

تیراژ: ۱۱۰۰

قیمت: ۱۹۰۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: ششم زمستان ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۷۰۱۵-۸۹-۹

چاپ: دقت

صحافی: دقت

طرح جلد: حسین دانش

مرکز پخش: انتشارات دانشیار تلفن ۶۶۹۶۳۴۳۴-۷

نشانی: خیابان انقلاب- فرویدن جنوی- بعد از جمهوری- کوچه دانا- پلاک ۲۳

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به نشر دانشیار می باشد. و هر گونه تکثیر و استفاده
غیر مجاز پیگرد قانونی دارد.

۱۱

جلالی، میر جمال، ۱۳۳۰

سرشناسه

دستور زبان ساده ترکی استانبولی

عنوان و پدیدآور

تهران: دانشیار، ۱۳۹۴

مشخصات نشر

۹۷۸-۹۶۴-۷۰۱۵-۸۹-۹

شابک:

فیپای مختصر

وضعیت فهرستنويسي

این مدرک در آدرس <http://lopac.nlai.ir> قابل دسترسی است

يادداشت

فهرست

۳	فهرست
۱۱	فصل اول
۱۱	الفباي ترکي استانبولي (TÜRKÇE ALFABE)
۱۴	سیلاب‌ها
۱۵	حروف صادر (ÜNLÜ HARFLER)
۱۸	قانون مهم برای نوشتن کلمات ترکی
۲۰	علامت برش (KESME İŞARETİ)
۲۱	ریشه کلمات و پسوندها
۲۲	تدریج در صداها
۲۵	تغییر ناگهانی
۲۷	شبیه سازی
۳۱	تأثیر صدایهای سخت بر کلمات خارجی
۳۲	حروف K و Ğ
۳۵	قوانين خوش صدایی
۳۶	موقعیت -LAR و -LER در اتصال افعال
۳۷	اسم (AD)
۳۹	موقعیت و عملکرد اسم
۳۹	طرز تشکیل اسم
۳۹	اسم‌هایی که از فعل ساخته می‌شوند
۴۴	ساخت اسم از اسم‌ها
۴۵	نامهایی که از صفت ساخته می‌شوند
۴۶	اسامی کوچک شده یا تصعیری
۴۸	صرف نام (شفاهی)
۴۸	نام اصلی
۴۹	نام اصلی با حرف آخر بی‌صدا

۵۰	حروف بی صدای خشن (Ç,F,H,K,P,S,Ş,T)
۵۲	حروف صنادار در آخر اسم:
۵۲	حالت مفعولی اسم
۵۶	حالت مفعولی اسمهایی که به حروف صنادار ختم می‌شوند
۵۸	اسم در حالت مفعولی
۶۱	اسمهای مفعولی با خاتمه صنادار
۶۲	قید مکانی اسم
۶۲	اسامی با موقعیت قید مکانی (صدا دار)
۶۲	اسمهایی با خاتمه بی صدا
۶۵	اسمهایی با موقعیت مفعولی به
۶۸	موقعیت ابزاری اسم (ALET DURUMU)
۷۲	اسم با موقعیت ندا(خطاب) (SESLEME DURUMU)
۷۳	اسم با موقعیت مالکیت (İYELİK/TAMLAYAN DURUM)
۷۵	برخی استثناءها:
۷۶	اسامی ترکیبی یا دو کلمه‌ای (اسم مرکب)
۷۶	اسم تعریف مرکب
۷۸	حالت مفعولی ساده اسم
۷۸	حالت مفعولی
۸۰	طرز تشکیل اسم مرکب یا ترکیبی
۹۰	اسم مرکب (ساده)
۹۲	صفتها (SIFATLAR,ÖZELLİKLER)
۹۴	ساخت صفت از اسم
۱۰۱	صفتها یی که از فعل ساخته می‌شوند
۱۱۰	صفاتی که از دیگر صفت‌ها ساخته می‌شوند:
۱۱۲	صفات مرکب
۱۱۴	صفات تأکیدی
۱۱۶	صفات تکراری(تکرار شونده)
۱۱۸	صفات نکره (نا معین)
۱۲۰	صفات تفضیلی
۱۲۳	صفات کمتر بودن مقادیر:
۱۲۴	صفات اسمی
۱۲۶	صفات اشاره
۱۲۷	صفات رقومی(عددی)
۱۲۹	اعداد ترتیبی
۱۳۰	اعداد توضیعی
۱۳۱	اعداد نسبی

۱۳۳	KİŞİ ZAMiRLERi	ضمایر شخصی
۱۳۶	ضمایر شخصی مرکب	ضمایر شخصی
۱۳۸	صرف KENDi (خود)	صرف
۱۴۱	ضمایر شخصی همراه با سایر کلمات	ضمایر
۱۴۴	ضمیر در وضعیت مضاف الیه	ضمیر
۱۴۶	(iŞARET ZAMiRi) ضمیر اشاره	ضمیر
۱۴۹	ضمایر مجھول(نکره)	ضمایر
۱۵۰	ضمایر پرسشی(استفهامی)	ضمایر
۱۵۳	قیدها، حروف ربط و اصول	قیدها
۱۵۳	[ZARFLAR (BELİRTEÇ)]	قیدها -
۱۵۶	حرف ربط (BAĞLAÇ)	حرف
۱۵۸	اصوات (ادات احساسی) (ÜNLEMLER)	اصوات
۱۶۰	فصل دوم	
۱۶۰	FüL (FİLL)	فعل
۱۶۰	حروف ربط و پسوندهای فعلی	حروف
۱۶۱	ضمایر شخصی در صرف افعال	ضمایر
۱۶۲	(GECMiŞ ZAMAN) زمان گذشته	زمان
۱۶۳	(EMiR EKİ) صیغه امر	صیغه
۱۶۶	(ŞiMDiKi ZAMAN) زمان حال	زمان
۱۶۷	(GENiŞ ZAMAN) زمان گسترده	زمان
۱۶۸	(GEÇMiŞ ZAMAN) زمان گذشته	زمان
۱۶۹	اشکال فعل	فعل
۱۶۹	شکل منفی (OLUMSUZ)	شکل منفی
۱۷۱	در زمان گسترده	در زمان
۱۷۱	در زمان آینده	در زمان
۱۷۲	حالات خاص منفی	حالات خاص
۱۷۲	شکل سوالی (SORU ŞEKLi)	شکل سوالی
۱۷۲	حالت مثبت	حالت
۱۷۳	حالت سوالی(استفهامی)	حالت
۱۷۴	حالات خاص جملات سوالی	حالات خاص
۱۷۷	راهنمای حالات مختلف	راهنمای
۱۷۹	[ŞART (KOŞUL) KİPi] وجه شرطی	وجه شرطی
۱۸۰	زمان آینده	زمان
۱۸۱	زمان حال	زمان
۱۹۶	حالات های شرطی	حالات های
۲۰۰	فعل OLMAK به عنوان فعل اصلی	فعل

۲۰۰	زمان حال:
۲۰۰	زمان گذشته خبری:
۲۰۱	زمان گذشته روایتی:
۲۰۲	زمان گسترده
۲۰۲	زمان آینده:
۲۰۴	پسوندھای خبری
۲۰۴	زمان حال (ŞİMDİKİ ZAMAN)
۲۰۴	زمان گذشته خبری (GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN)
۲۰۵	زمان گذشته روایتی (ÖĞRENİLEN GEÇMİŞ ZAMAN)
۲۰۶	زمان گسترده (GENİŞ ZAMAN)
۲۰۷	زمان آینده (GELECEK ZAMAN)
۲۰۸	حالت گزارشی (گفته شده، گویا)
۲۰۸	زمان حال:
۲۰۸	زمان گذشته
۲۰۸	زمان گسترده
۲۱۰	حالات آرزویی یا بالقوه [DİLEK (TASARLANMA)]
۲۱۰	زمان گسترده
۲۱۰	زمان گذشته خبری
۲۱۰	زمان گذشته روایتی
۲۱۱	حالت فاعلی (ÖZNE)
۲۱۱	زمان گسترده
۲۱۱	زمان گذشته اخباری:
۲۱۲	زمان گذشته روایتی
۲۱۳	حالت شرطی (ŞART (KOŞUL))
۲۱۳	زمان حال:
۲۱۳	زمان گذشته اخباری:
۲۱۳	زمان گذشته روایتی
۲۱۳	زمان گسترده
۲۱۴	حالات سوالی و منفی سوالی
۲۱۵	حالات آرزویی (İSTEK DURUMU):
۲۱۵	زمان گسترده (برای زمان حال هم به کار می‌روند):
۲۱۵	گذشته آرزویی:
۲۱۶	فعل بودن (موقعیت) (BULUNMAK)
۲۱۹	صرف فعل OLMAK در زمان‌های مختلف در زیر ارائه شده‌اند:
۲۱۹	زمان گسترده (ثبت و منفی):
۲۱۹	زمان گذشته اخباری:

۲۱۹	زمان آینده وجه نقلی:
۲۲۰	زمان گسترده وجه شرطی:
۲۲۰	زمان گذشته شرطی :
۲۲۰	زمان گذشته آرزویی:
۲۲۱	شکل تاکیدی فعل:
۲۲۲	وضعیت و عملکرد DIR_TIR وغیره
۲۲۴	كلمات DEĞİL GEREK YOK VAR
۲۲۴	حالات خبری زمان حال:
۲۲۵	حالات تاکیدی:
۲۲۵	صرف فعل در زمان حال
۲۲۸	پسوندهای شرطی
۲۲۸	نیست، نه (DEĞİL)
۲۲۸	لازم، ضروري = GEREK
۲۳۱	فعال بدون فاعل(فاعل غیر انسان)
۲۳۱	(TASVİRİ FİLLER)
۲۳۲	فعال مجازی
۲۳۲	زمانهای اصلی فعل
۲۳۲	(ŞİMDİKİ ZAMAN)(YOR) حال
۲۳۵	صرف فعل (ماندن) KALMAK
۲۳۵	زمان حال.
۲۳۶	زمان گذشته مشهود(تاکیدی) (GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN)
۲۳۷	زمان گذشته روابطی ماندن KALMAK
۲۳۹	زمان گسترده (GENİŞ ZAMAN)
۲۴۱	زمان آینده (CAK,CEK) (GELECEK ZAMAN)
۲۴۲	زمان آینده:
۲۴۳	الف - احتمال:
۲۴۳	ب - اهمیت موضوع
۲۴۳	ج - تاکید
۲۴۵	حالات فعل و یا روش بیان (KİPLER)
۲۴۵	الف - با وجود فاعل
۲۴۵	ب - بیان میل و خواسته فاعل
۲۴۷	وجه خبری (BİLDİRME KİPI)
۲۴۷	زمان حال
۲۴۷	وجه خبری فعل رفتن GITMEK
۲۴۷	زمان گذشته مشهود (GÖRÜLÜR GEÇMİŞ)
۲۴۸	زمان گذشته روابطی

زمان گسترده	۲۴۹
کیپ تعریفی (HİKÂYE KİPİ)	۲۵۱
وجه تعریفی (روایی) زمان حال فعل ماندن : KALMAK	۲۵۱
زمان گذشته روایتی	۲۵۳
زمان گسترده فعل ماندن KALMAK	۲۵۳
زمان آینده (GELECEK ZAMAN)	۲۵۴
وجه روایی (RVAYET KİPİ)	۲۵۵
صرف وجه روایی فعل آمدن (GELMEK)	۲۵۵
صرف فعل آمدن در وجه روایی در زمان گذشته روایتی:	۲۵۶
صرف فعل آمدن در وجه روایی در زمان گسترده	۲۵۶
کیپ ضرورت یا اجبار (ZORUNLULUK KİPİ)	۲۵۸
صرف کیپ ضرورت برای فعل دیدن GÖRMEK در زمان گسترده	۲۵۸
صرف کیپ ضرورت برای فعل دیدن GÖRMEK در زمان گذشته مشهود	۲۵۸
صرف کیپ ضرورت برای فعل دیدن GÖRMEK در زمان گذشته روایتی	۲۵۹
کیپ آرزویی (DİLEK KİPİ)	۲۵۹
صرف کیپ آرزویی (شرطی) برای فعل گرفتن (ALMAK) در زمان گذشته مشهود	۲۶۰
کیپ شرطی (KOŞUL KİPİ)	۲۶۲
وجه التزامی شرطی در زمان حال فعل ماندن	۲۶۴
وجه امری (EMİR KİPİ)	۲۶۵
صرف وجه امری فعل ماندن (KALMAK)	۲۶۵
زمان گسترده	۲۶۵
صرف کیپ آرزومندی دوست داشتن (SEVMEK) در زمان گسترده	۲۶۷
صرف کیپ آرزومندی دوست داشتن (SEVMEK) در زمان گذشته مشهود	۲۶۷
صرف کیپ آرزومندی دوست داشتن (SEVMEK)	۲۶۸
در زمان گذشته روایتی	۲۶۸
صرف افعال مرکب(توانستن) (BİLMEK)	۲۷۰
زمان حال	۲۷۰
زمان گذشته مشهود:	۲۷۰
زمان گذشته روایتی	۲۷۰
زمان گسترده	۲۷۱
صرف فعل مجھول (غیر آشکار)	۲۷۲
وجه وصفی معلوم	۲۷۲
فصل سوم	۲۷۳
اسم مفعول	۲۷۳
صرف اسم فعل (SİM-FİİL MASTAR)	۲۷۳
حالت پیشرفتی برای اسم مصدر	۲۷۵